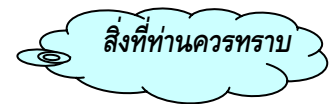

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

สิ่งที่ท่านควรทราบ

1. โรคพิษสุนัขบ้า คืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

โรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อที่รุนแรง มีสาเหตุจากเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า ก่อให้เกิดโรคเฉพาะในสัตว์ คนสามารถรับเชื้อพิษสุนัขบ้าเมื่อถูกกัดโดยสัตว์ที่ติดเชื้อนี้ ผู้ป่วยอาจจะไม่มีอาการใด ๆ ในช่วงแรก ต่อมาเมื่อเวลาผ่านไปเป็นสัปดาห์หรือหลายปี หลังจากที่ถูกสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ผู้ป่วยอาจจะรู้สึกเจ็บปวดบริเวณที่เคยถูกกัด อ่อนแรง ปวดศีรษะ มีไข้ และหงุดหงิด และอาจจะมีอาการชัก พร้อมทั้งอ่อนแรง ผู้ป่วยที่เป็นโรคนี้อาจเสียชีวิต สัตว์ที่เป็นแหล่งของโรคนี้ คือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ สุนัข แมว ค้างคาว เป็นต้น

โรคพิษสุนัขบ้าสามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า คือ วัคซีนที่ผลิตจากเชื้อพิษสุนัขบ้าที่ตายแล้ว และไม่ก่อให้เกิดโรค วัคซีนนี้สามารถให้กับผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และช่วยป้องกันไม่ให้เกิดโรคเมื่อถูกสัตว์ที่มีเชื้อโรคนี้อีก วัคซีนนี้มีความปลอดภัยสูง และมีประสิทธิภาพดีในการป้องกันโรค หากฉีดได้ครบตามกำหนด

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

การให้วัคซีนชนิดป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามีอยู่ 2 แบบ คือ

1. การให้เพื่อป้องกันก่อนได้รับเชื้อ (ก่อนถูกสัตว์กัด)

ควรพิจารณาให้แก่ สัตว์แพทย์ สัตวบาล เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในห้องปฏิบัติการพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปในถิ่นที่เป็นแหล่งของโรคนี้ ควรจะได้รับวัคซีนชนิดนี้เช่นกัน โดยจะต้องฉีด 3 เข็ม ที่วันที่ 0, 7 และ 21 หรือ 28

2. การให้วัคซีนหลังจากได้รับเชื้อ (หลังจากถูกสัตว์กัด)

บุคคลใดก็ตามที่ถูกกัดโดยสัตว์หรืออาจสัมผัสกับไวรัสพิษสุนัขบ้า ควรล้างแผลด้วยน้ำสะอาดและสบู่ และควรจะไปพบแพทย์โดยทันทีเพื่อทำแผลและให้วัคซีน

หากผู้รับยังไม่เคยได้รับ วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาก่อน ควรจะได้รับการฉีดวัคซีนจำนวน 5 เข็ม โดยฉีดเข็มแรกให้เร็วที่สุด และเข็มต่อมาในวันที่ 3, 7, 14 และ 28 หลังเข็มแรก

นอกจากนี้แพทย์อาจพิจารณาให้ยาอิมมูโนโกลบูลิน เพื่อช่วยเสริมการป้องกันโรคด้วย

หากผู้รับเคยได้รับ วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้ามาแล้วมากกว่า 6 เดือน

ควรจะได้รับวัคซีนอีกจำนวน 2 เข็ม

โดยฉีดเข็มแรก ให้เร็วที่สุด และอีกเข็มในวันที่ 3 หลังจากเข็มแรก

หากเคยได้มาไม่เกิน 6 เดือน ให้ฉีดเพิ่มเพียงเข็มเดียว

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อไปนี้ ไม่ควรรับวัคซีนเพื่อป้องกันก่อนการรับเชื้อ

- มีอาการแพ้ยาอย่างรุนแรงต่อวัคซีนพิษสุนัขบ้าเข็มก่อน

• มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ติดเชื้อเอชไอวี เป็นมะเร็ง หรือกำลังรับยาที่กดภูมิคุ้มกัน เช่น ยาเคมีบำบัด หรือยากดภูมิคุ้มกัน
แต่ในกรณีที่ผู้ได้รับสัมผัสกับเชื้อพิษสุนัขบ้าแล้ว หรือถูกสัตว์กัดแล้ว ควรฉีดวัคซีนทันทีโดยไม่ชักช้า เพราะอันตรายจากโรคมะเร็งสูงกว่ามาก

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า

อาการข้างเคียงที่เป็นเพียงเล็กน้อยแต่พบบ่อย

- เจ็บปวด บวม แดง หรือคันบริเวณที่ฉีด
 - อาการปวดหัว คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง และปวดตามกล้ามเนื้อ
- อาการข้างเคียงที่รุนแรงปานกลางแต่พบน้อย
- อาการไข้และปวดในข้อ
 - อาการที่มีผลต่อระบบประสาท

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรงหรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

6. วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ได้อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข แต่ผู้รับวัคซีนหลังจากถูกสัตว์กัด สามารถใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพได้

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่

ยังไม่แนะนำให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าก่อนการรับเชื้อในเด็กทั่วไป แต่เมื่อถูกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกัด ควรรีบปรึกษาแพทย์ เพื่อพิจารณาการให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเสมอ

8. มีสิ่งที่จะต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

หากถูกสัตว์กัด ผู้ปกครองควรล้างแผลด้วยน้ำสะอาดและสบู่ ควรนำเด็กไปพบแพทย์โดยเร็วที่สุด เพื่อล้างแผลและฉีดวัคซีน ในกรณีที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักไม่ครบตามกำหนด ควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักให้ครบถ้วนด้วย

ควรเคร่งครัดในการฉีดวัคซีนให้มากที่สุด เพราะโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรครุนแรงที่ทำให้เสียชีวิตแทบทุกราย จึงจำเป็นต้องป้องกันอย่างดีที่สุด กรณีที่ไม่ได้มารับวัคซีนให้ครบตามนัด ให้รีบมารับวัคซีนต่อทันทีให้เร็วที่สุด

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงภายหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดเวลา เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

เอกสารแนะนำความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน โดย สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข